

BILTEN U K P S
broj 1 i 2 – januar i februar 2011.

„Ovako lošu godinu naš narod ne pamti još od prošle godine“
(Milan Todorov)

1. PRAZNICI I PRZNICE 1.1 *Stille Nacht*. Crnorizačka pop-kultura najavila Hristovo rođenje izlivom demonkratije na crnogoračkom veroratištu: umesto reči blage, pastir pastvi prorekao *die letzten Tage*. A sutradan, na Božić, mir Božji raspršen pirom zemnim, rokanjem mlađarije koja na izopštenost uzvraća gluvoćom za tuđe nedaće. (*Čistoća je pola zdravlja, a gluvoća kruna slavlja*).

2. GORKA ZBIJLA PRAZNOGA ZEMBIJLA 2.1. Jeste, pasale su feste i finuli gala bali. Predizborna godina, od koje se očekuje golemo ulaganje u laganje, načeta nemilosrdnom mačetom cena. Vek kraći već za desetinu, a mi *back in the black*: jednima široko polje (*četri plate gospa Nate, ostalima kolkko date*), a dvotrećinska većina – takozvane golje – u nedoumici: zapustiti kulturu ili higijenu? Inače, kome teško pada postpraznično otrežnjenje, neka samo pomisli na one neizlečive notornjake opijene влашћом, što bi reko Šojke **2.2.** Nauka objasnila politički bašmebrigizam – tu šašavu mešavinu umišljenog identiteta i zajemčenog imuniteta – otkrićem da ljudska vrsta deli 35 % svojih gena sa narcisom, a 98 % sa šimpanzom **2.3.** To što su nam oslobodioci oteli agresori bi nam do sad već vratili, tvrde (još uvek u sebi) oni što ovdašnju restituciju jednače sa bespresudnom egzekucijom.

3. NAGR(A)DE 3.1. Nino!... Nino!... Nino!... NIN-ova hitna pomoć romanopisu (NIHIPOR) ove zime reanimirala damu iscrpljenu nadanjima u prethodna tri navrata. Očekivanja glavnog junaka, iskazana u naslovu nagrađenog dela, neočekivano ispunjena – autorki **3.2.** Bard serboljubnog (ma, ne srebroljubnog!) verba, doskora reper mrziteljima epa o „Nobelunzima“, sad izokola puca na Nobela. Nobelov duh, ako je stvarno *noble*, pomoćice ocu nacije da namiri silne alimentacije.

4. KRČKANJE ĐUVEČA 4.1. „Glagol *to trust* teško paše uz ovu vlast!“ tvrde šizmatici iz vlastite čizme i nude sebe kao papreni konzervans koji „zaustavlja propadanje Srbije“. Smetnuli s uma da konzervansu u zdravoj hrani nema mesta **4.2.** Teške su se reči čule, tresle im se mandibule, zbog namera vlasti trule da se reši preambule. Vlast se njima klela da joj takvi nameti nisu ni na kraj kratke pameti.

5. UMETNOST 5.1. Na rodni dan Elvise Preslija, setni osmi januar, valja priznati da je Rokenrol-car sad samo *fallen star*, jer je naziv „Pre roka“ preuzeo naš infra-ministar **5.2.** „Dosta nam je pesmičuljaka koji prošašolje uši, ali se ne uvreže u bezobalnoj panslovenskoj duši. Na Pesmu Evrovizije u Dizeldorfu treba da ode neki naš dizelaš koji nam je *zuhandenheit* „ kaže sredovečni fajter-gastarbajter.

6. PAZARIŠTA I ŽARIŠTA 6.1. Koalicija, to je kad ideologiju zameniš udeologijom **6.2.** Slava kultnog filma „Jagode i krv“ davno prošla, magija sastava *Guns and roses* jenjava, ali maline, oružje i mirovne misije (MIMI) upravo sad postaju vrhunski izvozni aduti. **6.3.** Vikiliks razobličio iks kikseva muljatora, frizera istine, potuljenih predatora i inih gotovanskih uljeza koji daju povoda zlobnicima da oznaku jednog časnog zanimanja (CD) smatraju skraćenicom od *Crétins Distingués*.

Olakšajte sebi muku jadanjima na fejsbuku!

ЛАСТ БЕСТ! Poraženi Marej, saznajemo, neće tužiti Đokovića za gemocid.

Nagrada iz Fonda "Dr Jovan Maksimović"

U Udruženju je 25. januara 2011. svečano uručena nagrada iz Fonda "Dr Jovan Maksimović" uz prisustvo porodice Jovana Maksimovića, članova Udruženja, predstavnika Ruskog doma i poklonika ruske književnosti.

Reč predsednika Udruženja Miloša Konstantinovića:

Malo ću kasnije reći šta je sve Jovan Maksimović prevodio i čime se bavio, samo želim da vas podsetim da je i njegov sin Radivoj takođe bio prevodilac, da u porodici po raznim bočnim linijama imamo autore knjiga za decu, kriminalističkih romana, i da je reč o jednoj kreativnoj porodici koja s pravom nosi prezime svog književnog rodonačelnika. Jovan Maksimović rođen je 1864. godine i svoje prve književne korake napravio je sa, od njega starijim, Jovanom Jovanovićem Zmajem, koji mu je objavio prve tekstove, da bi kasnije uz njegovu pomoć otišao na studije u inostranstvo, prvo studirajući medicinu, zatim slavistiku i književnost. Ono zbog čega je on značajan za srpsku kulturu svakako su prevodi Dostojevskog, Tolstoja, Ljermontova, Čehova, Gogolja i mnogih drugih. Takođe je važan i za istoriju srpske drame; prvi Čehovljevi komadi predstavljeni u Beogradu bili su u njegovom prevodu. On je važan ne samo kao prevodilac nego i kao autor jedne značajne zbirke srpskih narodnih pesama „Zlatiborska vila“, koja obuhvata dvadesetak hiljada stihova u Vukovoj sakupljačkoj tradiciji. Mnogim svojim tekstovima i raznorodnim delatnostima doprineo je srpskoj kulturi. Jovan Maksimović je poznat i po jednom tekstu objavljenom u "Srpskom književnom glasniku". On je, naime, imao tu priliku i sasvim zasluženu čast da se upozna sa Tolstojem, i to u godini pre njegove smrti, 1909. Tada je bio učesnik jednog skupa o Gogolju, na obeležavanju stogodišnjice Gogoljevog rođenja. Tom prilikom je i posetio Jasnu poljanu i imao susret i duži razgovor sa Tolstojem. Sam Jovan Maksimović je, meni se čini, bolje inkarnirao ideal Tolstoja nego sam Tolstoj. Svojom jednostavnošću, bavljenjem pčelarstvom, imam utisak da je bio više agnostik nego Tolstoj, odnosno, Tolstoj jeste bio potpuno anatemisan od strane ruske pravoslavne crkve, međutim Jovan Maksimović je zadržavao nekako najvedriji deo tih Tolstojevih ideja ostvarujući ih i lično, baveći se pčelama, baveći se voćem... Ta aktivnost, uz stalni književni rad, daje jednu impresivnu sliku o čoveku koji je zaista s ljubavlju prevodio i apsolutno sve te svoje delatnosti okrenute ka ljudima obojio savršenom jednostavnošću. To je ono što impresionira kad čovek čita o Jovanu Maksimoviću.

Odluka žirija

Žiri za nagradu iz Fonda "Dr Jovan Maksimović" za najbolji prevod ruske književne proze, objavljen u dvogodišnjem razdoblju od 1. januara 2009 - 31. decembra 2010. godine, izabran na godišnjoj Skupštini Udruženja književnih prevodilaca Srbije, radio je u sastavu Mirjana Grbić, Zorislav Paunković, predsednik, i Neda Nikolić Bobić.

Članovi žirija sastavili su izbor knjiga na osnovu uvida u bazu podataka Narodne biblioteke Srbije i uputili izdavačima i pojedincima poziv da dostave i svoje predloge za nagradu. Na taj poziv odazvale su se izdavačke kuće: Geopoetika, Paideia, Logos, Solaris, Bernar, Kov i Službeni glasnik.

Žiri je održao nekoliko sednica i načinio uži izbor knjiga za nagradu i pohvalu.
Na poslednjoj sednici, održanoj 19. januara 2011. godine, žiri je odlučio da nagradu iz Fonda "Dr Jovan Maksimović" za 2009/2010 dodeli:

Ljudmili Joksimović za prevod dela Aleksandra Meščerjakova *Knjiga japanskih simbola. Knjiga japanskih običaja* u izdanju Logos/Liber 2010. Beograd.

Iz celokupne produkcije žiri je posebno pohvalio prevodioca Melinu Panaotović za prevod knjige Vladimira Lorčenkova *Med i mleko*, izdanje Solaris, Novi Sad, 2010.
Sve odluke žiri je doneo jednoglasno.

U Beogradu, 20.01.2011.

Образложење за награду „Јован Максимовић“

Књига јапанских симбола, дело познатог руског јапанолога и историчара Александра Мешчерјакова, аутора великог броја научних, али и прозних и песничких књига, писца, песника и преводиоца, представља, према речима Вање Станишића, једног од њених рецензената, „својеврсну енциклопедију јапанске културе и раскошан пример руске научно-популарне литературе“. Забавно приповедање о симболима и обичајима Јапана тече напоредо са сликама из историје и културе ове земље, виђене очима њеног јунака – аутора ове књиге, великог поштоваоца и познаваоца не само језика, већ и њене историје, географије, књижевности и фолклора; у њој је описан и однос Јапанаца према времену, њихов специфичан доживљај простора; то је субјективан поглед, с мноштвом коментара и дигресија, којима писац сликовито допуњује своје казивање. То је, дакле, истовремено и поглед са стране, и поглед изнутра, поглед задивљеног Руса који утиске и сазнања о Јапану, али и свету уопште, пропушта кроз себе и, признајући да је много научио од Јапанаца, своје личне литерарне покушаје сматра настојањем да на моћно дрво руске поезије накалеми јапанску „дивљаку“.

Нарочито је занимљив други део књиге – *Књига јапанских обичаја* – у коме се о Јапану говори кроз такозвану „културну физиологију“, рецимо, ту се описује како се справља и конзумира алкохол, како се, где и с ким, пије чај и пуши дуван, како се Јапанци купају, како се удварају и воде љубав, како одлазе у јавне куће, како се одмарају, задовољавају физиолошке потребе и користе тоалет...

За преводиоца ове књиге, Људмилу Јоксимовић, иако има дуг и плодан преводилачки стаж и дугачак списак превода из разних области књижевног превођења (историја и теорија уметности, естетика, проза, биографска проза), ово је био вишеструко захтеван и сложен задатак: осим реалија из руске историје, културе и свакодневног живота, на које се аутор ослања и од којих полази, а које су преводиоцу с руског ближе „иностранство“, Људмила Јоксимовић се суочила и с правим, далеким

„иностранством“, тј. с терминима, појмовима и реалијама који су права егзотика за некога ко се Јапаном није бавио. Многи симболи и обичаји илустровани су хаику стиховима и причама из старих јапанских зборника, али и Кавабатиним причама („Рибице на крову“, „Киша на станици“, „Долазак зиме“ и др.), као и Акутагавином причом „Змај“... Географски и историјски појмови, имена људи и животиња, називи цвећа, дрвећа, инсеката, предмета, субјективни доживљаји аутора и историјске чињенице чине ткиво ове необичне књиге, која је истовремено и историјски преглед, и лексикон, и путопис, и литерарни дневник, а у њој је преводилац руски водич кроз чудесни свет Јапана, по његовим друмовима и коначиштима, купаоницама и вртovima с процветалом сакуром, у којима се још ритуално пије чај.
М. Грбић, Београд, 25. 01. 2011.

Emilija Kosanović: Povodom dodele nagrade iz Fonda Dr. Jovan Maksimovic 25. 01. 2011.

Ovog puta bih želela da ispričam kolike su bile mnogostrane veze Jovana Maksimovića sa Rusijom i ruskim piscima a koje bi trebalo staviti u kontekst kulturnih odnosa Srbije i Rusije. Tražeći u porodičnoj dokumentaciji još neke detalje iz života našeg dede, koji do sada nisu bili poznati, naišla sam između ostalog i na jedan članak koji je "Politika" objavila 1. maja 1965. Godine, pod naslovom „Tragovi neobjavljenog“.

Artur Rubinstajn, profesor književnosti u Moskvi i imenjак čuvenog pijaniste, više godina se bavio proučavanjem života i rada poznatog ruskog književnika i demokrate Vladimira Galaktionovića Koroljenka. (1853-1922.). Koroljenko je за života stekao veliku slavu kao izvanredan pripovedač, ali i kao borac за pravdu i demokratiju. Zbog tih svojih naprednih ideja, veći deo života proveo je u zatvorima i u Sibirskom progonstvu. Ali zbog svog izvanrednog pripovedačkog talenta, kada se najзад našao на слободи, 1902. godine izabran je за dopisnog člana Ruske akademije nauka. Međutim, ostao je i dalje веран себи i kada se vlada koju godinu касније umešala u odluke Akademije i поништила izbor Gorkoga, Koroljenko je, u znak protesta, dao ostavku на svoje članstvo. Surovo i bezdušno gonjenje koje je Koroljenko pretrpeo bez ikakve krivice, već samo zbog svojih nazora, nisu ga načinile mizantropom, već su mu omekšale dušu i svojim pričama je ulivao čitaocima veliku moralnu snagu. Možda je Koroljenko kod nas u Srbiji pao danas помало u zaborav, ali nikako u Rusiji i uopšte не kod stručne javnosti, koju on i dalje закупља, како svojim književnim delom, tako i svojim velikim angažovanjem за демократизацију ruskog društva krajem 19. i početkom 20. века. Zato i не čudi što je njegova kratka poseta Beogradu 1907. godine izazvala veliko interesovanje не само међу književnicima, nego i kod овдаšnjeg обичног грађанства...

Koroljenkova poseta Beogradu je bila запаžена i u nemačkoj štampi. Iz uspomena Jovana Maksimovića, a koje je zapisao nemački novinar Vilijam i koje je objavio u berlinskom listu „Kormilo“ 31. avgusta 1922. vidimo kako je Koroljenko bio dočekan u Beogradu. Citat: "Odjednom, priča Maksimović, dotrčaše po mene, vičući: Koroljenko je u Beogradu! Odseo je u *Nacionalu*! Spremih se за tili čas i mi potrčасmo... Obojica u pedesetim godinama: jedan profesor univerziteta Jovan Skerlić, drugi такође profesor, poznati srpski literata i pedagog. Trče, zato što je doputovao Koroljenko! Proganjani i proslavljeni pisac-humanista, pisac-zatočenik, ruski pisac...

Koroljenko, koji se našao u Beogradu u prolazu i kome je bilo strano svako reklamiranje, odmah je primio zadihanu braću koja su dotrčala. Dalje Maksimović priča kako je Koroljenko pozdravljen u "istinskom ruskom duhu" i kako je bio на predstavi "Đida" u Narodnom pozorištu, i o

tome kako je piščeva neočekivana pojava u loži bila dočeka povicama "Živeo Koroljenko". Posle prvog čina, piscu je publika ponovo priredila oduševljene ovacije.

Prijateljski odnosi koji su u Beogradu nastali između Koroljenka i Jovana Maksimovića, nisu se prekidali ni kasnije. Koroljenko je, ispunjavajući svoje obećanje, poslao srpskom piscu i prevodiocu svoja dela. Rubinštajn piše o dva sačuvana Maksimovićeve pisma. U prvom, iz 1909. godine Maksimović se zahvaljuje Koroljenku na poslatim knjigama, sa kojima nije bio upoznat zbog, kako piše, loših odnosa naših knjižara sa Rusijom. Dalje u pismu sa oduševljenjem piše o ruskoj književnosti i, oštro osuđujući tadašnji Stolpnikov režim, izražava svoju duboku veru u veliku budućnost ruskog naroda. U drugom pismu iz 1911. godine saopštava Koroljenku da ima nameru da prevede Koroljenkov esej „Običajna pojava“ i da ga štampa u jednom zapaženom književnom časopisu. Koroljenkove *Izabrane pripovetke* objavila je u svome plavom kolu Srpska književna zadruža 1925. godine.

Pripreme za 36. BEPS

Ovogodišnji međunarodni Beogradski prevodilački susreti, koje naše Udruženje organizuje trideset šesti put, održaće se, kao i obično, krajem maja; konkretno, u četvrtak, 26. maja popodne, dočekujemo goste i družimo se, a radni deo skupa trajaće dva dana – u petak, 27. maja, i subotu, 28. maja 2011, pre i posle podne, u prostorijama Udruženja prevodilaca, Francuska 7. Rezervišite vreme već sad!

Susreti će se održati pod sloganom **JEZICI BEZ GRANICA**, a jedinstvena tema oko koje ćemo se okupiti je ***Sadašnjost i budućnost književnog prevođenja***.

Danas se čini da je književno prevođenje ugroženo s više strana – komercijalizacija izdavačke delatnosti traži jeftine proizvode, neki smatraju da će kompjuteri zameniti prevodioce, delima s jezika male rasprostranjenosti nije lako da se nametnu u sredinama jezika velike rasprostranjenosti, dok neke književnosti jezika velike rasprostranjenosti kao da potiskuju i autohtonu književnost u mnogim zemljama, pa i našoj. Da li je sve to zaista novo, hoće li u budućnosti biti većih pomaka u književnom prevođenju? Kakva je slika književnog prevodioca danas kod nas?

Dosad smo uputili tridesetak poziva prevodiocima iz raznih zemalja (i naše); neki su nam stari poznanici, neke ćemo tek upoznati. Posebno nastojimo da za izlagače pridobijemo neke kolege iz inostranstva koji bi mogli da nas upoznaju sa nama nedovoljno poznatim okolnostima u kojima rade književni prevodioci u njihovim zemljama, što bi ostale učesnike trebalo da podstakne na razmenu obaveštenja i mišljenja. Ta izlaganja će biti malobrojna i kratka, te će za ono što se uobičajeno zove diskusija ostati dovoljno vremena, a mi smatramo da neposredni i živi razgovori na teme književnog prevodilaštva treba da budu glavna odlika naših Susreta. Pripremite se i vi!

I na kraju, ali jednako važno: naše Udruženje ove godine slavi 60 godina svog postojanja. Tom proslavom biće obeležen i 36. BEPS.

Nastaviće se...

U ime Odbora za međunarodnu saradnju i pripremu BEPS.

Jelena Stakić

**Evropski rezidencijalni program
za književnike i književne prevoditelje
Sarajevo 2011-2012.**

K O N K U R S

Književna mreža TRADUKI u suradnji sa Sarajevskim otvorenim centrom, od maja/svibnja 2011. godine, pokreće dvogodišnji **Evropski rezidencijalni program za književnike i književne prevoditelje**. Ideja programa jeste autorima/cama i prevoditeljima/cama pružiti mogućnost da mjesec dana intenzivno rade na svojim rukopisima, da se upoznaju sa društvenim i književnim prilikama u Bosni i Hercegovini, a da se istodobno književnost i prevoditeljski rad gostiju promovira kod bosansko-hercegovačke publike. Najmanje 12 autora/ica i prevoditelja/ica iz regije Jugoistočne Evrope bit će gost u glavnom gradu Bosne i Hercegovine. Rezidencijalni program se izvodi u suradnji sa rezidencijalnim programima Udruge KURS u Splitu i Evropske inicijative iz Prištine, sva tri kofinancirana od strane književne mreže TRADUKI.

Gostujući književnik/ica tj. prevoditelj/ica koristi vrijeme stipendije za svoj rad, a pored toga će imati predstavljanja i upoznavanja s kulturnim životom Sarajeva. U periodu boravka organiziraju se čitanja u Sarajevu i u još jednom gradu u Bosni i Hercegovini. **Rezidencijalni boravak uključuje** pokrivanje troškova jednomjesečnog smještaja u centru grada, putnih troškova i stipendiju u visini od 800 EUR.

Termini boravka 2011. su: maj/svibanj, juni/lipanj, juli/srpanj, septembar/rujan, oktobar/listopad, novembar/studeni i decembar/prosinac. Konkurs za 2012. bit će raspisan na jesen 2011.

Pozivaju se književnici/ce i prevoditelji/ce iz Albanije, Bugarske, Crne Gore, Hrvatske, Kosova/UNMIK, Makedonije, Rumunije i Srbije da se do 15. Marta/ožujka 2011. prijave na konkurs. Prijavit se mogu prevoditelji/ce koji/e prevode književna djela sa bosanskog/hrvatskog/srpskog na jezike navedenih država, ili obratno.

Prijava (na bosanskom/hrvatskom/srpskom, engleskom ili njemačkom jeziku) mora sadržavati:

- biografiju
- kontakt podatke
- bibliografiju
- kratak opis rada u Sarajevu
- pismo preporuke (izdavača/društva pisaca/društva prevoditelja i sl.)

Prijave na konkurs slati **putem maila** na obje adrese:

stojic@traduki.eu i office@soc.ba

Odabir književnika/ce tj. prevoditelja/ce vrši komisija rezidencijalnog programa. Svi kandidati bit će obaviješteni putem maila do 15. aprila/travnja 2011.

*

Drage kolege, obavještavamo vas i o tome da od skora novosti o vašem udruženju možete da saznate i preko Fejsbuka – potražite Udruženje književnih prevodilaca i učlanite se u našu grupu! Predloge i ideje u vezi sa biltenom i fejsbuk profilom udruženja možete, kao i do sad, slati na adresu vesnaUKPS@gmail.com, kao i na novu adresu Udruženja, ukps011@gmail.com.